

מצורף
הלכות חנוכה
מפי הרה"ג גדעון בן
משה שליט"א

חנוכה שמח

ארגון "בעזרת השם" מפרסם לראשונה מעצם כתב יד קדשו של מרן הראשון לציון הגאון רבי **עובדיה יוסף** זצוק"ל מאמר מוסרי שנכתב על ידי מרן זצוק"ל לפני 57 שנים, ולא הודפס מעולם*.

לחנוכה תשכ"ב

שטמאו היוונים הוי טהורים מן התורה, ורק חכמים גזרו עליהם כזבים לכל דבריהם. והרי אין הקב"ה עושה נסים בכדי.

בענין זה מסופר על הגאון ר' ישראל סלנט, שהיה מורה צדק ודרשן דגול בעירו סלנט, והנה יום אחד באו לפניו משלחת נכבדה מראשי קהלה חשובה בצרפת, ותינו בפניו את צערם, כי כעת נפתחת בעירם מכללה לרבנים ללימודי תורה ומדעים, ומהם יצאו רבנים לכל קהלות צרפת ושאר מדינות האיזור, והמועמד המועדף כעת הינו אדם שדעותיו בעניני רוח אינן תואמות את דעת תורתנו הקדושה, ולכן באים הם בבקשה אל הרב שיבא ויציא את מועמדותו לעמוד בראש המכללה, ואין ספק שאם יציג הרב את מועמדותו, יבחרו בו כולם, וינהיג הוא את המקום כפי רוחב חכמתו ותבונתו, עד שימצא לו מחליף מתאים ויוכל לחזור לעירו. הרב בשמוע את דבריהם ביקש ארכה של כמה ימים להתבונן ולחשוב בדבר,

בשבת (כא:), נר חנוכה מניחה על פתח ביתו מבחוץ, ובשעת הסכנה מניחה על שלחנו ודיו. מספרים על הגר"ח מצאנז שאמר בזקנותו, כשהייתי צעיר חשבתי, כשאגדל אתקן עולם במלכות שדי, גדלתי וראיתי שאין בכוחי לעשות כן, אמרתי אתקן את עירי, זקנתי אמרתי די לתקן את בני ביתי, וכעת הלואי ואתקן את עצמי.

כן מקודם, בזמן חז"ל, האוירה בבית טהורה, ורק זעיר פה ושם נראו נצנים, וצונו להדליק הנר חנוכה מבחוץ, להאיר לאלה אשר בחשיכה יתהלכו. אכן לצערנו, כיום עלינו להדליקה מבפנים, להאיר את ביתנו, כלומר נר ה' טרם יכבה. ולשון חנוכה חינוך הבנים.

ועיקר נר חנוכה לזכרון הנס, אבל כולל גם זכר לנצחון, וגם אמונת חכמים הנלמד מ"אקרא לאלקים עליון לאל גומר עלי" (תהלים נז, ג), בנס השמן הטהור שהדליק שמונה ימים, אף על פי שכל שאר השמנים

* התודה והברכה לבנו הרה"ג ר' משה יוסף שליט"א ראש מכון ובית המדרש "מאור ישראל", וראש בד"ץ "בית יוסף", על שליחת ופרסום כתב היד כאן לראשונה. ומשנהו כסף הרה"ג ר' גד יודי שליט"א, שטרח ויגע להשיג מאמר זה ולהעלותו על שלחן מלכים, מאן מלכי רבנן.

אספר לך דברים כהוייתן, כל חיי הייתי חי באמונה צרופה בבורא עולם, אשר הוא משגיח על כל נברא, ועינו פקוחה עליהם, והנה יום אחד ישבתי במסעדה אחת, ובא מומר אחד, ונטל בידו שפן צלוי ואכלו לעין כולם, ללא בוש, ואנכי נזדעזתי ממעשהו ולא היה ספק בלבי שעל אתר יקבל את עונשו מן השמים, אך לא כן היה הדבר, והאיש עודנו מהלך בגאווה ובוז ומתיימר במעשיו נגד התורה הקדושה. מעשה זה בקע בקע גדול באמונה הצרופה שבלבי, ואט אט נתרופפה אמונתי, עד שהגעתי למצב שאני עומד בו כיום.

עוד הם מדברים, ובתו של העשיר נכנסה אל החדר שבו שהו הרב והעשיר, פנה העשיר לרב שיכיר את בתו, וסיפר לו כי לא מכבר קבלה בתו תעודה על שעברה בהצלחה את כל המבחנים בניגון על פסנתר, ונגינתה ערבה לאוזן כל שומע. הרב בקש ממנה שתנגן לפניו כדי להוכיח שאכן כן הוא, אך היא התביישה ופנתה והלכה אל חדרה. בראות כן העשיר פנה אל הרב ואמר לו, הרי הרב רואה את התעודה המעידה שאכן יודעת היא לנגן בפסנתר, ולמה יפגע בה כאילו אינו מאמין בה. אמר לו הרב, ישמעו אזניך מה שפיך מדבר, הרי תורתנו הקדושה היא התעודה המעידה על השגחתו הרצופה של הבורא יתברך על עולמו, בכל הנסים והנפלאות שעשה לאבותינו בכל דור ודור, ואיך תעלה על דעתך שבכל פעם יצטרך השם יתברך להוכיח את מציאותו והשגחתו בעולם, הלא התנ"ך הוא המעיד על כך, ודי בזה לכל משכיל ודורש את אלקים.

למדנו מכאן שאין הקב"ה עושה נסים בחינם, ואעפ"כ כאן ראו הכל שהאריך הקב"ה הנס עד שהשיגו שמן טהור גם מדרבנן, ורק אז הפסיק הנס. וכולי עלמא ראו שהקב"ה מקים דבר עבדו ועצת מלאכיו ישלים. ונתבססה אמונת חכמים שבקרבם.

הגאון רבי מנחם מנדל מליבאוויטש (בעל הצמח צדק), בצעירותו, אחר אירוסיו, נכנס לביתו של סבו הגאון האדמו"ר בעל התניא, להודיעו על אירוסיו. הסתכל האדמו"ר וראהו חוגר אבנט מוזהב, שמחירו היה יקר, שאל אותו האדמו"ר, האם החותן שלך נתן לך

כי צער גדול היה לו לעזוב את קהל עדתו השותים בצמא את דבריו, ומי יודע אם בגלות נכר גם כן יהיו דבריו נשמעים, ולא יהיה עמלו לריק חס ושלום, ומצד שני חובתו להציל רבים לבל יכשלו בדעות כפרניות הנוגדות את דעת תורתנו הקדושה. כעבור ימים מספר השיב להם הרב כי הוא מוכן לבא לעמוד בראש המכללה, עד שימצאו מחליף אחר במקומו. בני קהלת סלנט, בשמעם כי רבם הנערץ עוזב אותם כדי ללכת למקום אחר לשמש שם בקדש, נצטערו על זה צער גדול, אך לא יכלו לעמוד בפניו מפני נחיצות הענין, והבטחתו שבשעה שימצא לו מחליף יחזור אליהם. וכך נפרדו ממנו אנשי קהלת סלנט, במסיבה מפוארה, ברוב כבוד ויקר, כיאה וכיאות לאיש אשר כמוהו.

ארז הרב מטלטליו, נטל מקלו ותרמילו, ונסע עם בני המשלחת אל מקומם, כשהגיע לשם נתקבל בכבוד גדול, ונתמנה לעמוד בראש המכללה, לנווט את דרכו ולנהל את עניניה. ואכן, ברב חכמתו, הצליח ר' ישראל מסלנט במשימתו החשובה, העמיד תלמידים מצויינים, שלמים בתורה ויראת שמים, מביני מדע וחכמות חיצוניות. לאחר שנים מספר, כשהיה המקום מבוסס ועומד על עמדו, קרא הרב אל ועד המקום והודיע להם שהוא חוזר אל מקומו, ותחתיו ישים את אחד מהתלמידים, אשר לפי דעתו הוא ראוי לתפקיד, ובעז"ה יצליח בו. וכן היה, ערכו לו ועד הקהלה מסיבה גדולה, ולווהו אחר כבוד לעירו. אך הגיעה השמועה לסלנט שר' ישראל שם פעמיו לשוב אל העיר, מיד נתקבצו כל בני העיר לקבל את רבם הנערץ, ואף הרב, בראותו את קהל עדתו אשר מקדם, שמח שמחה גדולה, אלא שלאחר זמן הבחין שאחד מידידיו הקרובים שהיה נאמן ביתו לא הגיע לקבלת הפנים, והלה איש עשיר ונכבד רודף צדקה וחסד, עושה ומעשה בכל כחו לכל דבר שבקדושה. שאל הרב לשלומו של אותו האיש, ובצער רב נענה שאותו האיש פרק כל עול ויצא לתרבות רעה. לא אחר הרב ומיד שם פעמיו לעבר ביתו של העשיר, הלה קבלו בכבוד גדול, ושאל את הרב על מטרת בואו, אמר לו הרב, שמעתי עליך כי סטית מדרך הישר, וברצוני לדעת מדוע. אמר לו, אדוני הרב,

קדיש וקדושה וברכו, ולמה לא תלך לדור בעיירה ההיא. השיבני, ומאין תהיה פרנסתי. שאלתיו, כמה בעלי בתים יש בעיירה ההיא, אמר לי, יותר ממאה משפחות, אמרתי לו, בשביל מאה משפחות יש להקדוש ברוך הוא לתת להם פרנסה, ובשבילך לא יוכל חס ושלום הקב"ה להזמין לך פרנסתך שם? והוא שתק. לנתי שם בלילה ההוא, ובבוקר השכם ראיתי שעל יד המלון עומדות עגלות מלאות רהיטים וחפצים ומטלטלים, שאלתי אותו מה זאת? אמר לי, שמעתי בקול כבודו, ואני מיד נוסע אל העיירה לדור שם. וכן עשה. צא ולמד, חוזק אמונתו של בעל המלון ההוא, שאף כי הייתי אז צעיר לימים, בכל זאת תיכף כששמע שאני תלמיד רבינו, השליך את נפשו מנגד לעקור מיד את דירתו שהיתה לו פרנסה ממנה בכבוד עשרות בשנים, ולנסוע לעיירה שאין כל בטחון שיוכל להתפרנס שם כראוי, ובטח בה' ומיד שמע לעצתי. ואתה שמעת ממני, שיש חשש שתפסיד גם את הקרן וגם את הרייח, ולא האמנת לדברי, מכאן ולהבא לחושבנא טבא.

אבנט זה במתנה? אמר לו הן. וכמה נדוניא נתן לך? אמר לו, עשרת אלפים רובל. ומה תעשה בהם? אמר לו, אתנם לסוחר עשיר נאמן, לעיסקא, וארויח קצת כסף לפרנסתי. אמר לו, ואולי העשיר הזה יפשוט את הרגל ויהיה עני, ותפסיד גם את הקרן וגם את הרייח. אמר לו הנכד, הוא עשיר גדול, ואין לחשוש לזה. אמר לו האדמו"ר, אני מייעץ לך שתתן את המעות לקופת גמילות חסדים שלי, וכשתרצה אותם בחזרה, אחזירם לך. ואז יהיו בשלמות. הנכד התבייש לסרב בפירוש למר זקנו, אך חמק הלך לו, ומסר את כל הכסף של הנדוניא לעשיר הסוחר הנזכר, שהיה איש נאמן מאד. ברם דא עקא, כי כעבור חודשיים ימים נשרף כל רכושו של העשיר ההוא, ונעשה עני מרוד המחזר על הפתחים, מאליו מוכן, שכל כסף הנדוניא של בעל הצמח צדק ירד לטמיון, והוא הצטער מאד על זה. לימים נכנס הצמח צדק אל מר זקנו האדמו"ר, שאל אותו, האם הרווחת כסף מן הנדוניא שלך? סיפר לו הנכד את האמת שהכל ירד לטמיון. נאנח האדמו"ר, ואמר לו, ולמה לא שמעת

לדברי, שתתן המעות לקופת גמילות חסדים, והיו אז הקרן והרייח בשלמות, חבל מאד שאין לכם אמונת חכמים ברבותיכם. בא ואספר לך מעשה מהדור הקודם על גודל אמונתם של אנשי ווהלין בחכמי ישראל.

פעם נסעתי אל מורי ורבי המגיד ממזריטש זצ"ל בימות החורף, והיה אז קור גדול, ושלג כבד, והגעתי לאכסניא אחת של איש ירא שמים, וסיפרתי לו שאני תלמידו של רבינו המגיד ממזריטש, ואז הוא קבלני בכל הכבוד, ונתן לי משקה חם לשנות והשיב את רוחי. שאלתי אותו, כמה שנים אתה נמצא במלון הזה, אמר לי, זה עשרות שנים אני כאן. שאלתיו, היש לכם מנין להתפלל בשבת ולקרוא בתורה? השיבני, לא, ורק לימים הנוראים אני נוסע לעיירה הסמוכה עד לאחר החגים. אמרתי לו, וכי כך נאה שכל הזמן תתפלל ביחידות, ולא לשמוע

בשורה משמחת לעולם התורה

לאחר עמל ויגיעה של שנים, עומד לצאת בימים
אלו לאור עולם הספר

שאלות ותשובות יחווה דעת חלק שביעי,

מתוך כתבי היד של מרן מאור ישראל

הגאון רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

ניתן להנציח שמות או ליטול חלק בהוצאה של
המהדורה הראשונה

לפרטים ניתן לפנות לבית המדרש מכון "מאור ישראל"
השוכן בביתו של מרן זצוק"ל ברחו' הקבלן 45 ירושלים.

בטלפון 02-6522150 או ב6522150@GMAIL.COM

בברכת "ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת"

ביקרא דאורייתא
מכון מאור ישראל
ירושלים

CHANUKAH — It's Time To Shed Light On The Jewish Business of Chinuch

Baruch HaShem after being partners in everything for nearly 15 years, my Rabbanit and I have shared every thought and experience together. During the preparations for the miraculous days of Chanukah, we found ourselves sharing our miracles of the past, present and the ones we'll need from HaShem for the future. Real Torah *chinuch* (education) for our children and the rest of HaShem's children is a constant topic of discussion. Regardless of what country or Jewish community you go to, there are so many confused adults that used to be children. Indeed there are so many confused children that will one day become our next generation of adults. How is it possible that the generation with the most freedom and abundance of free information since Mount Sinai is also the most confused about HaShem? It all agrees with the prophecies of the End of Days, yet we just can't get ourselves to accept this reality without a fight to make things better.¹ Without extraordinary Emunah in a miraculous Divine Intervention it is very easy to become pessimistic about the future. As David HaMelech said:

"And those who know Your Name will trust in YOU, for YOU have not forsaken those who seek YOU, HaShem." (Psalm 9:11)

וַיִּבְטְחוּ בְךָ יְהוָה יִדְעֵי שִׁמְךָ כִּי לֹא עֲזָבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יְקוֹק (תהלים ט יא)

To move closer towards a solution, we thought that maybe we should try to analyze things like we did in business? A large part of our 35+ year combined careers in Wall Street investment management involved doing research and analysis on different economies, businesses, markets, and sometimes even

נס חנוכה

נס חנוכה שכלול בו נצחון המלחמה ומציאת כף השמן, מסמן את שנאת ישראל הצרופה שהיתה במשך כל הדורות. אנטיזכוס הרשע הנקרא אפיפנוס נעשה מלך יון בשנת ג' אלפים תר", ובשנה השישית למלכותו עלה על ירושלים והחריב את בית המקדש, והעמיד צלם בהיכל, וביטל שבת ומועד ומילה (סדר הדורות חלק א שנת ג' אלפים תר"י עמוד רכח).

מה היה אכפת לו למלך רשע ועריץ זה שישמרו עם ישראל מילה ומועד ושבת??? מה בוער לו להחריב את בית המקדש? שנאה בלתי מוסברת זו לא מתבטאת בשנאת הגוף וביישות ששמה ישראל, אלא שנאת הרע לטוב, החושך לאור, הטומאה לטהרה. שנאה זו לא מובנת, ולא מוסברת...

פעמים והאנטישמים שונאים את היהודים כשאינם יודעים אפילו מי הם. מעת שהיינו לעם בעומדנו על הר סיני, יחד עם לוחות הברית ירדה ונכרכה שנאת אומות העולם עלינו. וכמבואר בגמרא (שבת דף פט עמוד א) למה נקרא שמו הר סיני - הר שירדה שנאה לאומות העולם עליו.

מרלו שייקספיר והיהודים

המחזה המפורסם "היהודי ממלטה" (The Jew of Malta) שנכתב בשנת 1590 על ידי המחזאי הבריטי כריסטופר מרלו, מעיד על העובדה שלא צריך להכיר יהודי בשביל לשנוא אותו. המחזה מציג את היהודי כדמוּן [שטן] שכל מטרתו להזיק ולהרע. המחזה של מרלו נחשב ליצירה אנטישמית. המחזה נכתב בתקופה של קושי כלכלי באנגליה שגורם, בין השאר, לטינה כנגד קהילות של זרים שחיו באנגליה למרות שיהודים לא חיו באנגליה באותה תקופה.

המחזה של מרלו השפיע על ויליאם שייקספיר וניתן לחוש בהשפעה זו במחזה "הסוחר מוונציה" שכתב שייקספיר בעקבותיו בשנת 1597. המחזה נגוע באנטישמיות של התקופה, ובמיוחד דמותו של שילוק היהודי - שהיא דמות של אדם צמא דם, אשר לא רק שהוא שואף להתעשר על חשבון הנוצרים, אלא גם להשמידם בפועל. המחזה נסוב סביב התחייבותו של נוצרי בשם אנטוניו

המשך בעמוד 7

people. From inflated markets, to identifying Ponzi schemes [early], to even uncovering financial engineering (i.e. fraud) by unethical management personnel of major corporations. These were all tasks that consumed parts of our day to day lives. We helped many investors save their assets by helping them steer clear from all types of scandals and flawed ideas, which would typically take advantage of the naïve and overly optimistic nature of human psychology. Although most ideas sound good at first, the real risk is only determined once you identify and explore the red flags. It's no secret that every idea, big or small, has red flags. The only question is how big is the **red flag?**

Although learning Torah and doing Kiruv began a few years before [exiting the Wall Street](#) industry completely, our last 4 years have been fully dedicated to learning and teaching ourselves and others the truth of HaShem and His Torah. We've spent nearly every waking hour trying to reawaken and reeducate ourselves and others about the true purpose of life, as decreed by The Creator. Without sugar coating the truth or modernizing it with the poison of *political correctness*, we've been miraculously blessed to merit sharing the truth with many people via hundreds of lectures. Throughout the countless scenarios we've encountered, there are two that stand out today—one from a lecture at a Yeshiva in the US last year, and one at a different Jewish School this year.

As part of my opening words to a group of teenage Yeshiva boys in the US, I wanted to gauge where we stood and asked a couple of questions. First, *how many people would want to be like Moshe Rabbeinu?* The silence was deafening. No one wanted to be like the greatest Jew that ever lived, the prophet of all prophets who spoke to HaShem face to face. To follow up, I asked, *how many people would want to be like LeBron James, the famous NBA basketball player?*² Sadly, by the time I began

describing who he was, nearly all of the Jewish hands were raised with a smile to match their Greek aspirations. In the second school we asked a different set of questions. First, *how many people believe that we (i.e. humans) came from monkeys?* The question that should have been frowned upon and mocked by the Jewish kids who learned Chumash, **sadly received no less than 6 Jewish hands that were raised high and proud to attest to their false belief.** And these were only the ones who were willing to admit that they believed this. Only HaShem knows how many more were hiding similar false beliefs and doubts about our Torah, despite their Torah education R'L. As a follow up, we asked *how many people believed in HaShem*, and were happy to see that all of the hands were raised—including the six that admitted to believing that their ancestors could be in a zoo today. Such a wide disconnect from Torat Emet (Truth of Torah), to say the least. Needless to say, we addressed these issues in each of these lectures until everyone started nodding their heads in agreement that maybe they have to reevaluate their beliefs in order to make a change (i.e. TeShuva). Baruch HaShem!!!

It is clear that these are not the only kids with wrong and foolish beliefs and ideology. In fact, I would dare to say that you can find some in every school, yeshiva or otherwise. The statistics may inevitably deteriorate to include every class if the chinuch continues as it has been. If this is not a **red flag** that every Jewish organization, Rabbi, teacher, parent and even common Jew is worrying about, then they are part of the problem. **This is the BIG RED FLAG.** We cannot simply blame the schools, teachers, or even parents. The truth is that we are all at fault. We continue failing our Creator and His children by refraining from providing a “complete” Torah chinuch that includes Mussar, kosher & objective science, and a true understanding of the value of Torah. We're so focused on competing with

the goyim (nations), that we're slowly becoming spiritually and morally corrupted just like them.

Real chinuch is not just what the Rabbi or teacher teaches, but how the parent implements it at home. Even if they teach the purest Torah, it'll likely be to no avail if the parent still lives and promotes a secular lifestyle to their household that focuses on materialism and Greek mentality. Real chinuch is not just what the parent says, but what they value and appreciate enough to say "*wow, that's amazing!*" If the only excitement in the house is over money, sports, and food then why would any kid want to do Torah homework for the rest of their lives? Real chinuch is not just what each Jewish organization has on the itinerary to get people to sign up, but what is the *real main event* is. It has nothing to do with the size or look of the buildings, but rather what Torah is being taught inside them. Millions are being donated and spent on taking Jewish kids on trips to Israel, hiking, rafting etc., yet almost no one seems to notice that with each trip, many of the kids are becoming less and less Jewish. If all of the *role models* are more excited about the next Thanksgiving basketball or football game than they are about a *Rashi* commentary regarding the weekly Parasha before Chanukah, then why would any kid aspire to become Moshe Rabbeinu? In fact, why would he even want to remain Jewish, R'L?

On the famous Gemara (Shabbat 21B) question "*What is Chanukah?*" the sages bring multiple insights of what happened as well as the root of the word Chanukah. In Megillat Taanit and Pesikta Rabbati (2:1) the Sages link the name **Chanukah** to the **Chinuch** (חינוך = Rededication) of the Alter at the Beit HaMikdash, after the few Maccabees miraculously won the war. The RAN gave another *Chidush* by breaking up the word Chanukah into two parts, with **Chanu** - (חנו) referring to Am Yisrael **resting** after winning the war, while the **Kah** (כה) is

referring to the **twenty-fifth**³ day of Kislev (i.e. the first day of Chanukah).⁴

To apply the words of the Sages of our living Torah to our circumstances, we thought of a small Chidush that could put things in a clear perspective. Since the word Chinuch (חינוך) can also mean education, and the letters of Kah(כה-) can also mean "like HaShem,"⁵ and also the acronym for Kol HaChaim (Entire Life כל החיים), then we can also learn from here the following: Chanukah is the annual reminder from HaShem that once we give the unrelenting Torah Chinuch of the Maccabees to ourselves and children—which simply means to make the Torah as the number one most important & exciting part of our day to day lives—then we will ultimately be able to rest (חנו) peacefully our Entire Lives in this world and the next, just Like HaShem (Kah כה) desires for us.

How do we go about this? As mentioned in the newly published 57 year old article by Rav Ovadia Yosef zt'l⁶: The Vilna Gaon used to say "when I was young, I used to think that I would repair the world with the Kingdom of Heaven. I got older and I realized that it's not in my power to do this, therefore I said I'll repair my city. As I aged I realized it would be enough if I can simply repair my own household. And now I realize if only I would have repaired myself." If each of us begins repairing ourselves and takes care of our own responsibilities to influence others, then the Tikkun Olam of the Kingdom of Heaven will be achieved once and for all. May it be His Will that we each take this miraculous holiday of Chanukah to perform the biggest miracle in creation—the right to do TeShuva.

Chag Chanukah SaMeAch

3 Gematria (i.e. numerical) value of the letters כה (kah) is 25

4 See Artscroll Gemara (Shabbat 21B) note 40

5 (i.e. KeHaShem)

6 Alon HaKodesh (10) Chanukah Edition

הרב אפרים כחלון - המשך

נְפוצֹתֶם בָּם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרְזוּעַ נְטוּיָה וּבְחֶמֶה שְׂפוּכָה" (יחזקאל כ, לב - לד).

כאן מבטיח הנביא בשם ה' שאם יהודי לא יעשה קידוש - ויקדש את עצמו בהבדלותו מאומות העולם וחוקותם. יבא הגוי ויעשה הבדלה - ויוציא את היהודי מתוכו.

כידוע, חוקי הגזע הגרמניים כללו בתוכם את החוק להגנת הדם הגרמני והכבוד הגרמני - וב15 בספטמבר 1935 התקבל החוק שבו נאסרו נישואים בין יהודים ובין נתיני המדינה בעלי דם גרמני, או בעלי דם קרוב לו.

היטלר ידע, שצריך להתגונן מפני היהודי שלא יתערב עם אומות העולם, וגילה זאת בספרו מיין קאמפ בסוף הפרק השני שם מופיעה הצהרת האמונה של היטלר (עמ' 679) כתב: "מאמין אני היום, שאני פועל ברוחו של בורא עולם הכול יכול. בכך שאני מתגונן מפני היהודי, אני נאבק למען פועל ידו של אדון עולם".

נמצא ששנאת ישראל המצויה, תפקידה להיות גורם להרחיק את עם ישראל שלא ירצו להדמות לגויים ולהתקרב ולהתנהג כמוהם.

תועלת נוספת המשמשת שנאת ישראל זו, היא העונש שמעניש הקב"ה את עם ישראל על ידם. וכמאמר הנביא: "הַיְּי אֲשֶׁר נִשְׁבַּט אֶפְי וּמִטָּה - הִנָּה בְּיָדָם זַעֲמִי" (ישעיה י, ה), שבורא העולם משתמש באומות העולם כשבט ומקל להלקות את ישראל ולהענישם. עונש זה חוץ מהרמז העבה שעם ישראל לא עושים רצונו של מקום, יש בו הוראה ישירה - כמו מי רציתם להיות, וכמי רציתם להידמות? כמו אותם הרוצחים שעכשיו טובחים בכם ללא רחם.

ובעת הדלקת הנרות כשאנו מודים ומזכירים את הניסים, כדאי לנו לזכור קצת את ההיסטוריה של עמינו וללמוד ממנה, ולהתחיל לעשות ניסים בעצמינו בהתנהגותנו, הנס הכי גדול שיש הוא שהאדם יתקרב לבוראו. ולכן הרחוקים שבינו יתחילו לקבוע עיתים ללימוד תורה, ויקבלו על עצמם לשמור על אותם הדברים שגזרו עלינו היונים שבת, מועדים, וטהרת המשפחה... והקרובים שבינו יהיו המסייעים בעדם להתקרב בכל דרך אל הבורא ולהמשיך להניף את המסורת היהודית בגאון.

לערוב לחובו לשיילוק בליטרת בשר מגופו, וסביב דרישתו של שיילוק לגבות את ליטרת הבשר בפועל ממש.

שייקספיר עצמו פעל בתקופה שבה היהודים לא חיו בבריטניה זה מאות בשנים - המלך אדוארד הראשון גירש את היהודים מהאי בשנת 1290, לאחר היסטוריה קצרה ועקובה מדם של הנוכחות היהודית באי בימי הביניים שכללה עלילות דם ופרעות. אוליבר קרמוול השיב את היהודים אל האי, עשרות שנים לאחר מותו של שייקספיר - יש להניח כי שייקספיר לא ראה יהודי מימיו. עם זאת, לא הפריע לו הדבר לשנוא ולהמחזי מחזה שלם על דמות מעוותת של יהודי צמא דם.

פשר השנאה

מה פשר השנאה הזו ולמה היא מועילה? שאלה פשוטה זו צריכה להישאל על ידי כל אחד שמכיר את ההיסטוריה של עמינו.

אפשר אפילו להסתפק בהיסטוריה של השנים האחרונות, מעת שהוקם הגוף הבינלאומי של האומות המאוחדות שלפי הצהרת הארגון הוא אחראי להגן על זכויות האדם ולקדם אותם. ואותו ארגון זכויות האדם, אחד הנושאים העיקריים שבהם מתמקדת המועצה היא - ביקורת על ישראל, בשמונה שנים הראשונות של הארגון (2006-2014) הוציאה הוועדה 50 הודעות גינוי לישראל, שהן כמחצית הודעות גינוי לכל מדינות העולם יחדיו. במהלך השנים הספיקה הוועדה לגנות את ישראל 9 פעמים על הפרות זכויות אדם, מתוכן 8 פעמים בשנה אחת, בעוד שאף דיקטטורה בעולם לא גונתה יותר מפעם בשנה. מאין נובעת השנאה התהומית הזו כבר למדנו, אך מה תועלתה?

הכתוב אומר "וְהִיָּיתֶם לִי קְדָשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' וְאַבְדַּלְתֶּם מִן - הָעַמִּים לְהִיָּוֶה לִי" (ויקרא כ, כו).

הקב"ה חפץ להבדיל אותנו מן העמים, ההיפך מהמחשבה והשאיפה המצערת של חלק מעם ישראל האומרים - ככל הגויים בית ישראל.

והנביא אומר בשם האלוקים: "וְהַעֲלֵה עַל - רִוְחָכֶם הִיזוּ לֹא תִהְיֶה אֲשֶׁר אַתֶּם אֲמֹרִים נִהְיֶה כְּגוֹיִם כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאָרְצוֹת לְשִׁרֵּת עֵץ וָאֶבֶן. חִי - אֲנִי נֶאֱמַר אֲדַנִּי ה' אִם - לֹא בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרְזוּעַ נְטוּיָה וּבְחֶמֶה שְׂפוּכָה אֲמַלּוֹךְ עֲלֵיכֶם. וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִן - הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן - הָאָרְצוֹת אֲשֶׁר

אקטואליה תורנית

הרב חיים כחלון שליט"א
מגיד שיעור בישיבת מאור ישראל ומדריך חתנים

מצוות מזוזה ושכרה

כתב: "צריך להיזהר בה מאד, וכל הזהיר בה יאריכו ימיו וימי בניו, ואם אינו זהיר יתקצרו". ובט"ז (שם) כתב: "וגדולה מזו שהבית נשמר על ידה", ופירש הבית יוסף: "דקרי לזה 'גדולה', לפי שהוא הפך טבע העולם שהקב"ה שומר מבחוץ וכו'. ולי נראה דתחילה אמר שבמזוזה יש יחוד שמו יתברך, ועל זה אמר וכל הזהיר בה דהיינו שתמיד זכור יחודו יתברך, בזה זוכה לאריכות ימיו וימי בניו. ואח"כ אמר אפילו אם אין האדם עושה כלום, אלא ישן על מיטתו, מ"מ גדולה המצווה הזאת, דאפילו בעידנא דלא עסיק בה מגינה עליו.

ובמעלת המזוזה מצאנו - שהמזוזה מגינה מן המזקים, כמו שמובא בתלמוד הירושלמי (פאה דף ד ע"א) ארטבון שלח לרבינו הקדוש מרגלית יקרה מאד, ואמר לו שלח לי דבר יקר כמוה, שלח לו מזוזה, אמר לו אני שלחתי לך דבר יקר שאין לו מחיר, ואתה שולח לי דבר שמחירו מועט? אמר לו רבנו הקדוש חפצי וחפצך לא ישבו בה. ולא עוד אלא שאתה שלחתי לי דבר שאני צריך לשמרו, ואני שלחתי לך דבר שאתה ישן והוא שומר עליך, שנאמר: "בהתהלך תנחה אותך, בשוכבך תשמור עליך, והקיצות היא תשיחך" (משלי ו, כב). מיד נכנס שד בביתו היחידה של ארטבון, ובאו כל הרוכאים ולא הועילו לה, כיוון שנטל ארטבון את המזוזה ושם אותה על הפתח, מיד ברח השד ובתו חזרה לעצמה.

ובספר מעם לועז (פרשת עקב עמ' תקעה) כתב, "וכל הזהיר במצוות מזוזה, שומרו הקב"ה הן בכנסתו והן ביציאתו שנאמר: "ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם" (תהלים קכא, ח), ומסביר, שבצד שמאל של הפתח, יש מזיק שיש לו רשות להזיק לנכנס, וכשרואה שם ה' יתברך במזוזה, אין לא כח להזיק, ותמיד הימין גובר על השמאל".

בהתקרב עלינו ימי חנוכה, ואנו מוכנים לקראת הדלקת הנרות, אחד המקומות שאפשר לשים את החנוכיה היא בפתח מצד שמאל. והטעם לזה אמרו בגמרא בשבת (דף כב ע"א), שתהיה המזוזה מימין ונר חנוכה משמאל. ועל ידי זה יכנס בין שתי מצוות (עיין סדר רב עמרם גאון (הרפנס) סדר חנוכה).

ועל כן נעסוק קצת במצוות המזוזה ששיכת גם לחנוכה בהקשר הנזכר.

הרמב"ם בהלכות מזוזה פרק ו' הלכה א' כותב: "עשרה תנאין יש בבית ואחר כך יתחייב הדר בו לעשות מזוזה, ואם חסר תנאי אחד מהן פטור מן המזוזה, ואלו הן: שיהיה בו ארבע אמות על ארבע אמות או יתר. ושתהיינה לו שתי מזוזות. ושיהיה לו משקוף. ותהיה לו תיקרה. ויהיו לו דלתות. ויהיה השער גבוה עשרה טפחים או יותר. ויהיה הבית חול. ויהיה עשוי לדירת אדם. ועשוי לדירת כבוד. ועשוי לדירת קבע.

ובסעיף ג' הרמב"ם כותב: "חייב אדם להיזהר במזוזה, מפני שהיא חובת הכל תמיד. וכל זמן שיכנס ויצא, יסגע ביחוד השם, שמו של הקדוש ברוך הוא, ויזכור אהבתו וייעור משנתו ושניותיו בהבלי הזמן. וידע שאין דבר העומד לעולם ולעולמי עולמים אלא צור העולם, ומיד הוא חוזר לדעתו והולך בדרכי משרים. אמרו חכמים הראשונים כל מי שיש לו תפלין בראשו ובזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו, מוחזק הוא שלא יחטא, שהרי יש לו מזכירין רבים, והן הם המלאכים שמצילין אותו מלחטוא, שנאמר: "חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם".

ובספר החינוך במצוות תכ"ג "לקבוע מזוזה בפתחים", כותב: " לקבוע מזוזה במזוזת ביתנו, שנאמר: "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך" (דברים ו, ט). וענין המזוזה הוא שכותבין שתי פרשיות מן התורה בקלף אחד, והן שמע עד ובשעריך, והיה אם שמוע עד על הארץ, וקובעין אותה במזוזת הבית.

משורשי המצווה - להיות זכרון לאדם באמונת השם בכל עת בואו לבתו וצאתו. וכענין שאמרו זיכרונם לברכה במצווה זו: "אמר רבי זירא, אמר רב מתנא, אמר שמואל מצווה להניחה בתחילת שליש עליון" (מנחות דף לב ע"א), אמר רבה מצווה להניחה בטפח הסמוך לרשות הרבים, מאי טעמא? רבנן אמרי כי היכי דתפגע ביה מצווה מיד".

בני הרב אפרים כחלון שליט"א, כותב בספרו אך טוב לישראל (חלק א' סימן י"ז): "הנה גבי שכר מצוות מזוזה אמרו בשבת (דף כג ע"ב), אמר רב הונא הרגיל במזוזה, זוכה לדירה נאה, ובשולחן ערוך (יו"ד סימן רפה סעיף א)

HELP US REACH OUR GOAL TO SAVE SOULS!
BECOME A PART OF THIS AMAZING OPPORTUNITY TO HELP SPONSOR ONE OF THE BEST INVESTMENTS IN THIS WORLD AND, MORE IMPORTANTLY, IN THE WORLD TO COME!
NOW, GET A GIFT FROM BH AS A TOKEN OF APPRECIATION FOR BECOMING OUR PARTNER IN KIRUV!

LEVELS OF SPONSORSHIPS
Note: Higher Level Sponsors get all gifts from preceding levels.
All sponsorships require an annual commitment in order to receive gifts.

SPONSOR \$150 / MONTH KIRUV PACKAGE 1X PER YEAR	SPONSOR \$300 / MONTH EXCLUSIVE MONTHLY CHIDUSH LETTER OR RECORDING FROM Rabbi Yisroel Meir Weiss	SPONSOR \$500 / MONTH MEZUZAH 1X YEAR XL MEZUZAH HANGING FROM DAYAN YIPPEH CHAIM MEYHOCHOF OF JERUSALEM WITH LIMITED EDITION JERUSALEM CHAIYIM FROM JERUSALEM
SPONSOR \$1000 / MONTH MONTHLY CALL FROM Rabbi Yisroel Meir Weiss	SPONSOR \$5000 / MONTH TEBILIN MEZUZAH FROM JERUSALEM DAYAN 1X YEAR	

WWW.BEEZRATHASHEM.ORG
3389 SHERIDAN ST #651 HOLLYWOOD, FL 33021 - YARON@BEEZRATHASHEM.ORG

בפעילות החברה מזוזות מהדרות ומפארת נשלחות במתנה לתורמי הארגון (500 דולר בחודש)

מאי חנוכה?

מהות השם "חנוכה"

שמו של מועד כשמו של אדם – מציין הוא את תוכנו ומהותו העיקריים¹. במקור השם "חנוכה", מה משמעותו ומה הוא בא לציין, דנו הראשונים והאחרונים. הר"ן² כתב, שטעם חנוכה על שם החניה בכ"ה, אך לא ביאר חניה זו מה טיבה וממה הם חנו.

המהרש"א³ הביין, שהכוונה לחניה ממלאכה, ואשר לכן הקשה:

"וקצת קשה דמאי חניה שייך הכא, כיון דהותר בהן מלאכה ולא ניתנה ליום טוב, אלא להלל ולהודות".

אמנם ה"לבוש" כתב דהכוונה דחנו בכ"ה ממלאכה, והמהרש"א עצמו ביאר דחנוכה ע"ש חנוכה המזבח שבית חשמונאי טיהרו את המזבח משיקוצי היונים.

"ונראה לפרש דנקרא חנוכה ע"ש חנוכה המזבח כדאמרין בפרק ר' ישמעאל. דבית חשמונאי גזזו אבני מזבח ששקצו אנשי עו"ג לע"ז והוצרכו לבנות מזבח חדש, ולכך נקרא חנוכה"⁴.

אבל בין אם החנוכה נקרא ע"ש חנוכה המזבח או ע"ש החניה ממלאכה, עדיין תקשה – אם זהו מהותו ועיקרו של חג החנוכה, מדוע צוין חג זה ע"י הדלקת הנרות? והיאך מתקשרת הדלקת הנרות למהותו של החג? גם דברי הגמ' במסכת שבת הקושרת את נס חנוכה לנס פך השמן, גם הוא יש בו מן הקושי:

"מאי חנוכה? דת"ר בכ"ה בכסלו יומי דחנוכה תמניא אינון דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון, שנכנסו יונים להיכל טמאו כל השמנים ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים"⁵.

וכבר הקשה המהר"ל מפראג⁶, שלא מצינו חיוב הודיה על מי שלא היה ביכולתו לקיים מצוה ואחר-כך נתאפשר לו לקיימה.

דעת "המור וקציעה"

פירוש חדש שלא שיערוהו הקודמים⁷, אומר ר' יעקב עמדין בספרו "מור וקציעה" על-פי הנאמר בספר חגי, עת חגי מעורר את העם לבנות את בית ה', אחר שהעם ספונים בבתיים ובית ה' חרב. וחגי אף מבהיר להם שהמצוקה הכלכלית הקשה שלהם נובעת מכך שבית ה' לא בנוי⁸.

חגי פונה אליהם ואומר:

"שימו נא לבבכם מן היום הזה ומעלה, מיום עשרים וארבעה לתשיעי, למן היום אשר יסד היכל ה' שימו לבבכם"⁹.

ומכאן הסיק ר' יעקב עמדין שם בספרו "מור וקציעה", שביום כ"ה בכסלו למחרתו חנכוהו בהדלקת המנורה ובהקרבת הקרבנות:

1 "מנא לן דשמא גרים" - ברכות דף ז, ע"א.

2 ר"ן בפירושו לר"ף על מסכת שבת דף פב.

3 שבת דף כא, ע"ב.

4 מהרש"א שם; וראה מסכת עבודה זרה דף כב, ע"ב על שקוצי היונים לעבודה זרה.

5 שבת דף כא, ע"ב.

6 חידושי אגדות למהר"ל, שבת דף כא; וכן כתב ב"נר מצוה" עי"ש דבריו.

7 "מור וקציעה" סי' תר"ע.

8 חגי א', ג-ו.

9 חגי ב', יח.

"בטעם חנוכה נראה לי דבר חדש בעז"ה שנקרא כן ע"ש חינוך ההיכל שהיה בזמן הזה (כ"ה כסלו) בימי חגי הנביא. ככתוב בנבואתו שבעשרים וארבעה לתשיעי שהוא כסלו הוסד, ולמחרתו חנוכהו בהקדשה [אע"פ שלא נבנה הבית עדיין כדאיתא במדרש, וכעניין שאמרו מקריבין אע"פ שאין בית] ובהדלקה מבערב, שאין מחנכין המנורה אלא בין הערבים, כמו ששינו במנחות וע"ש חנוכה הבית נקראים ימי נס הנרות שאירע באותו פרק - חנוכה. ויש מכאן סעד גדול למה שנהגו לעשות סעודות ולהרבות קצת שמחה, והאחרונים ז"ל נדחקו בכל זה. ועם זה אני מיישב ג"כ קושיית הבית-יוסף שהיה ראוי לבל יהא ראשון מן השמונה ימים מן המנין, ואומר אני שעשו זכרון ליום ראשון לכבוד ההיכל שהדליקו בו תחילה בבית שני. וזה נכון מאד עד שלא שערורו הקודמים"¹⁰.

אמנם אכן יש מן הדוחק לבאר כדבריו של ר' יעקב עמדין, שהחשמונאים נתנו את השם "חנוכה" על אשר אירע כמאתים שנה קודם לכן - חנוכה בית שני, אולם, ננסה אכן לילך בדרכו של ר' יעקב עמדין, אך באופן שונה.

האם הייתה השראת שכינה בבית שני?

על הפסוק בספר חגי: "כה אמר ה' צבאות שימו לבבכם על דרכיכם עלו ההר והבאתם עץ ובנו הבית וארצה בו ואכבד אמר ה'"¹¹. באה על כך דרשת חז"ל:

"ואמר ר' שמואל בר אינאי מאי דכתיב וארצה בו ואכבד קרינן ואכבדה מאי שנא דמחוסר 'הא' - אלו חמישה דברים שהיו בין מקדש ראשון למקדש שני ואלו הן: ארון וכתובים, אש ושכינה ורוח הקודש ואורים ותומים"¹².

הרי עולה מתוך דברי חז"ל שבית שני חסרה בו השראת השכינה. אמנם, כאשר העם מרגיש הרגשת קטנות ואפסות בבנותו את הבית השני לעומת הבית הראשון - או אז חגי מנבא להם:

"כי כה אמר ה' צבאות עוד אחת מעט היא ואני מרעיש את השמים ואת הארץ את הים ואת החרבה והרעשתי את כל הגוים ובאו חמדת כל הגוים ומלאתי את הבית הזה כבוד אמר ה' צבאות"¹³.

ורש"י בפירושו שם ביאר: "עוד אחת מעט - משתכלה מלכות פרס זו המושלת, עוד אחת תקום למשול עליכם להצר לכם מן מלכות יון ומעט יהא זמן ממשלתה, ואני מרעיש בנסים הנעשים לבני חשמונאי את השמים ויבינו ששכינתי שורה בבית זה ויביאו תשורת כסף וזהב"¹⁴.

לכאורה הדברים סותרים, שהרי רש"י עצמו הביא את דברי הגמ' במסכת יומא הנ"ל, שבבית שני הייתה חסרה שכינה. והדברים לכאורה סותרים זה את זה. גם דברי ה"אורחות חיים" שהביאם ה"בית-יוסף" נראים כסותרים דברי הגמ' ביומא הנ"ל: "ובספר אורחות חיים כתב ש'המחזיר שכינתו לציון' - אמרו כשחזרה שכינה בבית שני"¹⁵. ומשמע דבבית שני חזרה שכינה כדברי הגמ' ביומא.

מדוע לא שרתה שכינה בבית שני?

את הטעם שלא שרתה שכינה בבית שני נימקה הגמ' במסכת יומא:

"ריש לקיש הוי סחי בירדנא, אתא רבה בר בר חנה יהב ליה ידא. אמר ליה: א-להא סנינא לכו, דכתיב 'אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז', אם עשיתם עצמכם כחומה ועליתם כולכם בימי עזרא - נמשלתם ככסף, שאין רקב שולט בו, עכשיו שעליתם כדלתות נמשלתם כארז שהרקב שולט בו... כי אתא לקמיה דרבי יוחנן אמר ליה: לאו היינו טעמא, אי נמי סליקו כולהו בימי עזרא לא הוה שריא שכינה במקדש שני, דכתיב 'יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם' - אף על גב דיפת א-להים ליפת אין השכינה שורה אלא באהלי שם"¹⁶.

10 "מור וקציעה" סי' תר"ע.

11 חגי א', ז-ח.

12 יומא דף כא, ע"ב; וכן רש"י בפירושו לחגי א', ח.

13 חגי ב', ו-ז.

14 רש"י שם בפירושו לחגי.

15 "בית יוסף", או"ח סי' קי"ב.

16 יומא דף ט, ע"ב.

הרי שלריש לקיש הטעם שלא שרתה שכינה בבית שני הוא מפני שלא עלו כולם בימי עזרא. אמנם ר' יוחנן דוחהו ואומר שהטעם הוא מפני שבית שני היה אהלי יפת, שכן כורש מלך פרס הוא שבנאו ואין השכינה שורה אלא באהלי שם. וברור שאין הכוונה שבגלל שכורש הוא אשר בנה פיסית את הבית השני, שכן גם שלמה המלך בנה את הבית הראשון ע"י חירם מלך צור ואנשיו. אלא שהם נתקיימו תחת שלטון כורש ולאחר מכן תחת שלטון יון, ולא הייתה להם בימי בית שני עצמאות מדינית. יתרה מכך, לא הייתה בימי בית שני עצמאות רוחנית, היחס בין הקב"ה לבין כנסת ישראל היה רופף, אלפי יהודים התחתנו בנשואי תערובת שהיו נפוצים מאוד (אפילו בנו של יהושע כהן-גדול התחתן עם בת מנהיג הכותים) והם הם הגורמים לדברי ר' יוחנן להעדר השראת שכינה בבית שני – חוסר עצמאות מדינית וחוסר עצמאות רוחנית. ומעתה בימי החשמונאים – או אז חזרה מלכות לישראל וכדברי הרמב"ם בהלכות חנוכה:

"בבית שני כשמלכי יון גזרו גזרות על ישראל... וצר להם לישראל מאד מפניהם ולחצום לחץ גדול עד שריחם עליהם א-להי אבותינו והושיעם מידם והצילם, וגברו בני החשמונאים הכהנים הגדולים והרגום והושיעו ישראל מידם והעמידו מלך מן הכהנים וחזרה מלכות לישראל יתר על מאתיים שנה עד החרבן השני"¹⁷.

הרי בימי החשמונאים חזרה המלכות לישראל, אבל לא רק המלכות והעצמאות המדינית, אלא גם העצמאות הרוחנית, וכנסת ישראל עברה שינוי מהותי ביחסה להקב"ה, וכלל ישראל התחיל להאמין בבחירת ישראל מן האומות והחל בשמירת התורה והמצוות.

או-אז כשחזרה המלכות לישראל עבר הבית מהיות "אהלי יפת" ל"אהלי שם", ונתקיים בו "וישכון באהלי שם" וחזרה שכינה לשרות בישראל, הן המה דברי ה"אורחות חיים" הנ"ל ש"המחזיר שכינתו לציון אמרו כשחזרה שכינה בבית שני".

החשמונאים במעשיהם ע"י השתדלותם לעצמאות הרוחנית, הם המה שגרמו שתשרה שכינה בישראל וכדאיתא בזה"ק: "בית ראשון שכינתא עילאה ובבית שני שכינתא תחתאה"¹⁸. בבית ראשון שרתה השכינה מאליה, אך בבית שני שרתה השכינה רק מחמת ההתערותא דלתתא של בני החשמונאים, רק לאחר שהם במעשיהם הפכו את הבית מ"אהלי יפת" ל"אהלי שם".

והנה בגמ' ביומא הנ"ל אמרין שלא הייתה אש במקדש שני, ומסקנת הסוגיא שם שהיתה אמנם אש ע"ג המזבח, אך לא הייתה מסייעת באכילת הקרבנות. לעומת זאת בספר החשמונאים מתוארת אכילת האש בזמן החשמונאים:

"ואחר אשר הוכן הדרוש לזבחים, אמר נחמיה לכהנים לזרוק מן המים על העצים ועל אשר עליהם וכאשר נעשה הדבר הזה, ועבר זמן מה והשמש המעוננת לפני מזה זרחה, התלקחה אש גדולה וכולם השתוממו"¹⁹.

הרי שבימי החשמונאים חזרה האש לסייע באכילת הקרבנות. שכן חזרה שכינה לשרות בבית המקדש – ואשר על-כן ברכו "המחזיר שכינתו לציון".

ופה טמון פשר הסתירה בדבר רש"י הנ"ל בפירושו לספר חגי. אכן עד ימי חגי לא שרתה שכינה. אבל עוד אחת מעט ואני מרעיש בנסים הנעשים לבני חשמונאי את השמים – ואז יבינו ששכינתי שורה בבית זה, אז – כשהבית יהפך מ"אהלי יפת" ל"אהלי שם".

וא"כ בכ"ה בכסלו אכן עשו בימי החשמונאים חנוכת היכל ה' במהדורא בתרא, אבל לא כדעת ר' יעקב עמדין שנקרא חנוכה ע"ש חנוכת ההיכל בימי חגי, אלא על חנוכת הבית בחזרת השכינה בימי חשמונאים.

17 פ"א מהלכות חנוכה ה"א.

18 זוה"ק דף כו, ע"א.

19 ספר החשמונאים ב' א', כב; וראה בספר "יוסיפון" שמסופר בהרחבה "וילכו אל ההיכל ויזרקו המים על המזבח ועל העולה ועל העצים, ויהי בעשותם כן – ותבער פתאום אש נוראה מאד ותלהט הלהב, והאש אוכלת והולכת ומתחזקת מאד וינוסו הכהנים מן הבית כי לא יכלו לעמוד מפני האש, כי האש לוחכת את העולה ואת העצים".

ואכן בימי עזרא²⁰ עת חנכו את הבית הייתה זו חנוכת לבית מצומצמת, שכן חסרה אז השראת השכינה, ובימי החשמונאים עת שבה השראת השכינה – חנכו את הבית על החזרת השכינה, וקבעו את ימי החנוכה על השראת השכינה בישראל²¹.

ומעתה, מכיוון שהשם חנוכה ע"ש חנוכת הבית על השראת השכינה – קבעו זאת חז"ל בהדלקת הנרות, אשר היא היא המציינת את השראת השכינה בישראל וכדבר הגמרא במס' שבת:

"מחוץ לפרכת יערוך אותו וכי לאורה הוא צריך והלא כל ארבעים שנה שהלכו בני-ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו? אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל"²².

הדלקת המנורה – והחנוכה²³ היא הסמל לדורות על החזרת השכינה לישראל והיא המסמלת שהשראת השכינה תלויה במעשינו אנו.

ומתקשרים הדברים עם דברי "יסוד ושורש העבודה"²⁴, שהביא בשם תיקוני הזוהר:

"תמניא יומי דחנוכה לארבעה ועשרים יומין (אחרי כ"ד ימים בחודש כסלו) דאינון ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד (דהיינו שיש בו כ"ד אותיות) שרייה כ"ה (דהיינו השכינה הקדושה), על ישראל בכ"ה כסלו, ואלין אינון כ"ה אתוון דיחודא דאינון שמע ישראל. ודא איהו חנוכה חנו כה (והיינו כי גם פסוק זה של "שמע ישראל" – יש בו כ"ה אותיות)"²⁵.

השכינה היא המנורה כ"ה – חנו בכ"ה – כלומר שימים אלו הם הם הימים שבהם היתה השראת השכינה בישראל.

ציון דברי הגמ' על נס פך השמן גם הוא הסימן שחזרה השכינה לבית המקדש.

חנוכה כנגד סוכות

בספר "שפת אמת" כתב שחנוכה הוא האור המקבל מימי חג הסוכות:

"חנוכה ופורים הם הארות מרגלים, רק הג' רגלים המפורשים בתורה הם תורה שבכתב, ויש נגד זה ג"כ רגלים מהתורה שבע"פ. והם אורות המקבלים כדמיון אור הלבנה שהיא מאור החמה כידוע. כן ע"י כוחן של בני ישראל בקבלתם היו"ט כראוי, נשאר מכל יו"ט רשימה בכנסת ישראל... וחנוכה הארה מחג הסוכות, ופורים מחג השבועות, ומחג הפסח מקוים אנו להיות עוד כמ"ש כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות..."²⁶.

ואם ברור הקשר שבין חג לשבועות לימי לפורים, שחג השבועות מתן תורה ע"י הקב"ה, ופורים בכוח כנסת ישראל – "הדר קיבלוה בימי אחשורוש", אך מדוע הארת החנוכה יונקת את כוחה דווקא מחג הסוכות? אמנם לדברינו מאירים הדברים, שכן סוכות ע"ש ענני הכבוד – על השראת השכינה – שהקב"ה השרה בתוכנו, וחנוכה היא ההארה – התורה שבע"פ – שבני החשמונאים ע"י פועל מעשיהם הם הם שהשרו את השכינה בישראל.

"אור חדש על ציון תאיר ונזכה כולנו מזהרה לאורו".

20	עזרא ו'. וחסרים בה תיאורי השראת השכינה שהייתה בימי שלמה במלכים א' פרק ח'.
21	עיין "פחד יצחק" לחנוכה במאמרו המאלף של הרב הוטנר זצ"ל, מדוע היה צריך להיות שתי חנוכות הבית בימי בית שני, עי"ש.
22	שבת דף כב, ע"ב.
23	אם הדליקו בזמן בית שני חנוכיות (עת הייתה מנורה בבית המקדש) – עיין "משנת יעבץ" או"ח סי' ע"ג.
24	"יסוד ושורש העבודה", שער המפקד פ"א.
25	"תיקוני זוהר", תיקון י"ג דף כט, ע"א.
26	"שפת אמת" לחנוכה, תרמ"א; וראה עוד "שפת אמת" לחנוכה, תרמ"ד.

הלכות חנוכה בהנהגה

מאת הרב"ג רבי גדעון בן משה
שליט"א ראש מוסדות "יודו משפטיך"
בירושלים.

זמן ההדלקה

א. מנהגנו להדליק החנוכה בזמן צאת הכוכבים (שהוא כרבע שעה לאחר שקיעת החמה) ולא קודם לכן.

ב. יזהר כל אדם שלא לאחר זמן ההדלקה מצאת הכוכבים, ועל כל פנים יקפיד להדליק בתוך חצי שעה לצאת הכוכבים ולא מאוחר יותר. ומכל מקום מי שאיחר מהזמן הנ"ל יקפיד מאד להזדרז ולהדליק כמה שיותר מהר, ולא יתעסק בעיסוקים אחרים קודם ההדלקה.

ג. מי שיודע מראש שלא יספיק להדליק בצאת הכוכבים וגם לא בתוך חצי שעה לצאת הכוכבים, ויגיע בשעה מאוחרת לביתו, טוב יותר שימנה שליח את אשתו או אחד מבני ביתו הגדולים שידליק במקומו בזמן, מאשר ידליק בעצמו לאחר חצי שעה מצאת הכוכבים (או מאוחר יותר), ואפילו אם בני ביתו יהיו ערים בבואו הביתה להדליק.

ד. בערב שבת [יום שש] מדליקים את נרות החנוכה קודם שקיעת החמה. ומקדימים להדליק נר חנוכה קודם נרות שבת. ויתנו דעתם להקדים להדליק בזמן, שלא יאחרו יותר מדאי סמוך לערב. ולכן יכינו מבעוד מועד את נרות השבת ונרות החנוכה כתיקונם, וכשיגיע כ - 20 עד 25 דקות קודם השקיעה יתחילו ההדלקה כאמור. [אלא אם כן מנהגם להקדים להדליק נרות שבת מוקדם יותר, שינהגו כמנהגם בכל ערב שבת].

ה. ישימו לב להוסיף שמן בנרות החנוכה בערב שבת כשיעור שישארו דולקים עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים!, ולפי האמור צריך שידלקו לפחות כשעה ורבע. [עשרים דקות מההדלקה עד שקיעת החמה, רבע שעה לפני צאת הכוכבים, ועוד חצי שעה זמן ההדלקה. ומי שמקדים להדליק יוסיף שמן בנרות כתוספת הזמן]. ויזהרו מאד שלא להשתמש בנרות הצבעוניים הרגילים, שאין בהם כשיעור הנצרך. [וגם לשאר ימי החנוכה ספק גדול אם מחזיקים מעמד כשיעור הנצרך]. ויתנו דעתם לבדוק את משך זמן הבעירה של הנרות (או השמן) בימי החול, עוד קודם שתגיע השבת.

ו. הדלקת נרות מבעוד היום גדול, אינה כלום ובוודאי שאסור לברך על הדלקה כזו. ולכן אותם האנשים שעורכים מסיבות חנוכה או כינוסים וכדומה בשעות אחר הצהריים, אינם רשאים לברך אז על הנרות לכל השיטות, ואפילו אם יערכו את הכנס במקום אפל וחשוך.

ז. במוצאי שבת קדש, מנהגנו שבבית הכנסת מדליקים נר חנוכה קודם ההבדלה, ובבית מבדיל תחילה על הכוס ורק אחר כך ידליק נר חנוכה..

ח. המקפידים בכל מוצאי שבת, שלא לעשות מלאכה עד לזמן צאת הכוכבים של רבנו תם [ע"ב דקות זמניות לאחר שקיעת החמה], ימתינו גם במוצאי שבת חנוכה מלהדליק עד לזמן רבנו תם. [ומי שאינו מקפיד בזה בדרך קבע, עדיף שלא יחמיר על עצמו במוצאי שבת זו, דיש בה צד קולא]. אמנם מי שאינו מקפיד על זמן רבנו תם בכל מוצאי שבת, יוציא את השבת בזמן הרגיל, וישתדל למהר להבדיל ולהדליק כמה שאפשר יותר מהר. ומכללן של הדברים נלמד שחובה קדושה מוטלת על הנשים להיות זריזות במצוה זו, ולהכין הנרות להדלקה מיד בצאת השבת [לאחר אמירת "ברוך המבדיל"], כדי שיהיה אפשר לבעל, להדליק מיד בסיום ההבדלה על הכוס.

מקום הנחתה

א. מי שדר בבית פרטי (או וילה) ויש לו כניסה פרטית לביתו, ידליק החנוכה בפתח הבית הפונה לרשות הרבים [מקום שבני אדם עוברים ושבים שם]. ואם יש לו חצר לפני [או מסביב] הבית, מניחה בפתח החצר הפונה לרשות הרבים, מבחוץ.

ב. אם היה דר בעליה [מקומה שניה ואילך, ושניה בכלל] מניחה בחלון הפונה לרשות הרבים. וכל אדם יברור בביתו את החלון הפונה לרה"ר שבו יש יותר עוברים ושבים, ויש בו יותר פירסום הנס, ויניחה שם.

ג. בשעת הסכנה [כגון במקומות מסוכנים בחוץ לארץ או בעת מלחמה חס ושלום וכן בעמדות צבאיות הסמוכות לאויב וכדומה] מניחה על שלחנו [בתוך הבית, או בפתח הבית מבפנים, כדי שיהיה מסובב במצוות] וד"ו.

ד. אם חלון ביתו גבוה מעשרים אמה [=כעשרה מטרים] ממקום שעוברים ושבים שם בני אדם, אין לו להניחה שם, כי עד עשרים אמה [כ-10 מ'] שולטת עין האדם [בהליכה רגילה] ולא יותר. [ונראה לי פשוט דאם יש לו חלון הפונה לכביש סואן שעוברים בו מכוניות רבות, ונהגי המכוניות יוכלו לראות את הנרות מחלון ביתו, מצוה להניחם שם, אם מפלס הכביש לא עולה על כעשר מטר מגובה חלון ביתו. ובכהאי גוונא נראה לי שראוי לעשות הפתילות קצת עבות על מנת שתהיה לנרות שלהבת גדולה יותר, כדי שיוכלו להבדיל במספר הנרות גם למרחוק. וגדולה מזו אני אומר, דאם מחלון אחד יראו הנרות לבני אדם העוברים ושבים ברגל, ומחלון אחר יראו לנהגי המכוניות, ומספר העוברים ושבים שבמכוניות גדול יותר, מצותו להניחה בחלון הפונה לכיוון המכוניות, ששם יש פירסום הנס גדול יותר].

ה. גם אם חלון ביתו גבוה מעשרים אמה [כ-10 מטר] ממקום הליכת בני אדם, אך ישנם כנגד ביתו בנינים גבוהים, שהדרים שם רואים את הנרות שבחלון ביתו, ידליק החנוכיה בחלון הפונה לכיוון הבנינים שממולו. ואם אין דיורים ממול חלון ביתו [וכגון שהוא דר בקצה השכונה, או שאין שם בנינים גבוהים או שעדיין לא הושלמה בנייתם וכיוצא בזה], יניחה בפתח הבית, מול המזוזה, כדי שיהיה מסובב במצוות. [ואם ישנם שכנים עולים ויורדים בחדר המדרגות, יניחה בטפח הסמוך לפתח מבחוץ. ואם אין שם עוברים ושבים וכגון בבנינים עם מעלית, יניחה בטפח הסמוך לפתח מבפנים, כדי שיהיה מסובב במצוות, ויפרסם הנס לפחות לאנשי ביתו. וכמ"ש כיוצא בזה המשנה ברורה בשער הציון סימן תרעא ס"ק מב].

ו. כשמדליק בחלון, לכתחילה, יתן דעתו להניח החנוכיה על אדן החלון עצמו, ולא יתלה החנוכיה מקיר הבית וחוצה, דבכהאי גוונא עלול להיות שתהיה החנוכיה תלויה בגובה של יותר מעשרים אמה [כ-10 מטר] מקרקע "הבנין" למטה. ויש אומרים דבכהאי גוונא אינו יוצא ידי חובתו.

ז. בנינים משותפים רבי קומות כמו שמצוי בימינו, ויש להם פתח בכניסה לחדר המדרגות, נחלקו גדולי הדור הקודם, ויבדלו לחיים טובים גם גדולי דורנו שליט"א, באיזה מקום ראוי יותר להדליק..

ח. בכל מקרה יראה להניחה לכתחילה בתוך עשרה טפחים לקרקע הדירה, ולפי דעת רבותינו המקובלים קצת למעלה מז' טפחים [= 56 ס"מ], אך לא פחות מג' טפחים [= 24 ס"מ] מהקרקע. וכל זה נמדד מגובה שלהבת הנרות (בזמן הדלקתו).

ט. אם כדי לפרסם הנס יצטרך להניחה למעלה מגובה עשרה טפחים, וכגון שהוא דר בעליה והחלון הפונה לרשות הרבים בביתו גבוה מ' טפחים, עדיף יותר להניחה בחלון ולפרסם הנס לבני רשות הרבים, אף על פי שיצטרך לוותר על הדין דעשרה טפחים, דפרסום הנס לבני רשות הרבים עדיף.

דיני הסופגניה

חיוב חלה

א. הלש עיסה שיש בה קמח כשיעור חלה [שהוא עשירית האיפה. י"א 1.665 ק"ג, וי"א 1.560 ק"ג. עיין שו"ת יחו"ד ח"ד (סימן נה). והליכות עולם כרך ה (עמ' רכד)]. על מנת לאפותה בתנור, צריך להפריש ממנה חלה בברכה.

ב. הלש עיסה [ואפילו בלילתה עבה, כפי המצוי בסופגניות שלנו כיום] שיש בה שיעור חלה על דעת לטגנה בשמן עמוק או לבשלה במים, ואכן כך עשה, פטור מהפרשת חלה. ואם ירצה להחמיר על עצמו ולהפריש חלה [ולקרא לה שם, 'הרי זו חלה תרומה'], צריך להיזהר שלא לברך על הפרשתה.

ג. אפילו כשעושה אותה על דעת לבשלה וכיוצא בו, אם דעתה לאפות ממנה מעט, ואפאה, אפילו אין באותו מעט שיעור חלה, כולה מתחייבת בחלה. ולכן צריך לשים לב שאם לקחו חלק מאותה עיסה של הסופגניות, ואפו אותה, מתחייבת כל העיסה בחלה.

א. עיסת סופגניות שעירבו בה סוכר או דבש [או חומר ממתק אחר], וטיגנוה בשמן עמוק, ברכתה "בורא מיני מזונות", ולאחריה ברכת "מעין שלוש".

ב. אפילו אכל מהסופגניות שיעור קביעות סעודה [230 סמ"ק בנפח ו"א 216 סמ"ק. שהם כשתי סופגניות המצויות בינינו כיום], אינו מברך עליהם אלא "בורא מיני מזונות" ולאחריהם "מעין שלוש" [על המחיה], כיון שנחשבים כמעשה קדירה לענין זה.

בישולי גויים

א. במקומות שהישראל מדליק את האש והגוי מטגן את הסופגניות בשמן, נחלקו הפוסקים אם יש בזה משום בישולי גויים או לא. ובודאי שראוי לכל אדם ירא שמים ליקח הסופגניות ממקומות עם פיקוח קפדני בכל הנושאים, וממילא אין לחוש גם לזה.

נטילת ידים

א. האוכל סופגניה שיש בה ריבוי שמן, אפילו בכמות של טופח על מנת להטפח [כלומר שידו נרטבת מהשמן עד שיכולה להרטיב מקום אחר ממנו], אינו צריך ליטול ידיו כלל.

[החפץ להשלים פרטי הדינים הנ"ל וטעמים ונימוקים יעיין בשו"ת יורו משפטיך (חלק א חלק קונטרסים בהלכה קונטרס ו עמוד רעח והלאה). ומשם בארה].

כשורה משמחת לשוחרי ההלכה

בשעה טובה ומוצלחת
הופיע ויצא לאור

שו"ת
יורו משפטיך
חלק א'

נו"נ באמונה בד' חלקי השו"ע
בהסכמתם הנלהבת של גדולי הדור

מאת הרב הגאון
רבי גדעון בן משה שליט"א

ראש כולל ובית ההוראה "יורו משפטיך"
ואב"ד לממונות ברבנות ירושלים ת"ו.

ניתן להשיג במשרדי המוסדות: רח' הקבלן 7 ירושלים
טלפקס: 02-6540222 | דוא"ל: YORUMISH@GMAIL.COM
להזמנות מרוכזות: 052-7002822

מחיר: 40 ש"ח

היא פנתה לרבנית שתלמד אותה הלכות טהרת המשפחה, וגם בעלה הופנה לאברך שילמד אותו את ההלכות המתאימות. מידי יום הם נסעו לקברות הצדיקים במשך שבוע, וכן הלכו להתפלל בכותל המערבי וסיימו קריאת ספר תהילים. לאחר שבוע נגשה האשה לבדיקות בבית חולים, ומה רבה תדהמתה ותדהמת הרופא שגילה כי הרחם נקיה לחלוטין, כעבור מספר ימים היגיע זמן טבילתה, ואכן קימה הבטחתה והלכה לטבול...

לאחר הברית נגשה האשה הנרגשת ליצחק כשדמעות בעיניה ואמרה לו: "בזכותך זכינו לשלושה דברים: נרפאתי מהמחלה, נולד לנו בן, והחשוב מכל זכינו להכיר את בורא העולם ולהתקרב אליו".

ובינתיים נולדו להם עוד חמישה ילדים נוספים.

יצחק לא איבד תקווה, "אל תתייאשי מהר כל כך" - אמר לה, "יש בורא לעולם שיכול להביא רפואה שלימה". יצחק שאל בעדיניות אם היא שומרת טהרת משפחה? וכשנענה בשלילה אמר לה: "קבלי על עצמך את מצוות טהרת המשפחה, ובנוסף קחי חופש מהעבודה במשך שבוע, ואת ובעלך תיסעו להתפלל על קברי הצדיקים, ובכותל המערבי, תסיימו את כל ספר התהילים ובעזרת ה'

הרבנית שרה כחלון

גבורה יהודית נשית

יש לנו הנשים את הכח לשנות את העולם, לפרוץ קדימה מבלי לחשוש, אנחנו מסוגלות להכל.

וכולנו כבר יודעות שתשועת ישראל "לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה'" (זכריה ד, ו), בכל התגברות של צניעות, תמיכה בתורה, שליחת הילדים למוסדות תורניים, שליחת הבעל לשיעור תורה, אנחנו מרבים את רוח השם בעולם, ומעלים את שלהבת הנס ומגבירים אותה בדרך לגאולה השלימה.

ובין הכנת הלבניות וטיגון הסופגניות, לחשי לעצמך - כן אני האשה הפשוטה ההולכת בדרך השם, שותפה בתהליך הגאולה. גם אני פורצת דרך כמו יהודית בזמנה, בימים בהם בזמו הזה....בשורות טובות.

Kiruv Revolution in Canada

Rabbi Yaron Reuven, founder of BeEzrat HaShem Inc came to Canada for a huge lecture tour. Many people got chizuk, and started doing TeShuva after attending. You're welcome to partner with us to help Jews become More Jewish!

מהפך בקנדה

הרב ירון ראובן יושב ראש ארגון "בעזרת השם" הגיע לקנדה לסבב הרצאות ענק מאות אנשים התחזקו, מהפכת התשובה התחילה!!! מוזמנים להצטרף

Complete Shipping Info	International Shipping Info	New Arrivals	New Arrivals
 Buy or Sponsor a CDula CD 541 USD Domestic Shipping Only \$40.00	 Buy or Sponsor a CDula CD 541 USD International Shipping Only \$70.00	 Buy or Sponsor New Rai Ephem CD41 USD International Shipping Only \$100.00	 Buy or Sponsor New Rai Ephem CD41 USD Domestic Shipping Only \$40.00
 Buy or Sponsor New Rai Ephem CD 541 Domestic Shipping Only \$40.00	 Buy or Sponsor New Rai Ephem CD 541 International \$70.00	 General Donation \$100.00	 Buy or Sponsor a T-shirt Katana \$50.00
			

